

◆ ST. OLAV ◆

Nr. 21—22

Oslo, 16. mai 1946

58. årg.

«St. Olav utkommer en gang ukentlig. Abonnement både for inn- og utland tegnes på alle postkontorer eller direkte, skriftlig i ekspedisjonen, Akersveien 5. Abonnementspris kr. 2.50 pr. kvartal forskuddsvis betalt, for utlandet tillegg av vedk. lands avisporto. Oppsigelser må være eksp. i hende seinst 14 dager før hvert kvartalskifte. Annonser må være innsendt innen søndag aften, manuskript innen fredag aften. «St. Olav»s telefoner: Redaksjon og ekspedisjon: 23743. Redaktøren privat 30 069. — «St. Olav»s ekspedisjon og forlag, Akersveien 5 I, er åpen *hver dag* kl. 10—3. Onsdag lukket. Utbetalinger kun tirsdag kl. 1—2.

INNHold: Gå ut i all verden og forkynn evangeliet. — Til Kristi Himmelfartsdag. — Det katolske prestedømme. — Utsyn. — Retrett og møte for prestene i Vikariatet. — Russland utvider Patriarkatet. — Kampen om skolen i Frankrike. — Herhjemme — — og derute.

„Gå ut i all verden og forkynn evangeliet“

Til Kristi Himmelfartsdag!

I festdagens evangelium legger den oppstandne Frelser apostlene et alvorlig ord på sinne, idet han risser opp for dem det som i framtiden skal være deres livs mål og mening. Det er — kan en si — hans åndelige testament til dem, idet det jo videre står skrevet at etter han «hadde talt til dem ble han tatt opp til himmelen».

«Gå ut i all verden og forkynn evangeliet —» ord rettet til apostlene, men som alt Kristus har sagt, aktuelle for oss den dag i dag som et personlig budskap til hver i sær som ønsker at kristenavnet ikke bare skal være en etikette men en realitet. Det gis kan hende noen blant oss som mener at det å «forkynne evangeliet» er en prestenes og misjonærenes sak, men dette er en meget overfladisk betraktning. For Guds rike er jo «ikke i ord, men i kraft» og å «forkynne» det er derfor ikke bare å preke evangeliets ord, men i langt høyere grad at vi ved vår livsførsel utstråler dets kraft: beviser dets evne til å omskape egenkjærlige, hovmodige og misunnelige selvnaturer til kjærlige, hensynfulle og oppofrende medmennesker. Den forkynnelse påhviler oss alle, men hvor ofte går vi ikke omkring i «verden» i våre daglige omgivelser, og er ene oppfylt av det som er av dem — alt det de rummer av strev og bekymringer uten å ta evangeliet, det glade budskap, med og utstråle dets livsglede til andre!

Det er også vel verd å legge merke til at i fest-

dagens evangelium definerer Kristus videre det å forkynne evangeliet som en rekke handlinger apostlene skal kunne utføre «i mitt navn», og han tar med det som kan hende er det vanskeligste av alt: å «tale med nye tunger» — altså ikke ut fra vår naturs umiddelbare reaksjoner men ut fra overveielse i kristen ånd og dermed følgende bevissthet. Vi vet — fra mange steder i den hellige skrift og fra vår egen erfaring hvor svært det er «å temme sin tunge», men det kan ofte, ja oftest, være den beste måte å forkynne evangeliet på fordi den forteller, at vi som kristne har lært selvbherskelsens vanskelige kunst og derfor evner å si nei til oss selv.

Det er også bare den som kan gi oss krefter til å følge et annet av skriftens bud, å praktisere en annen måte å «forkynne» på: «anta dere de svake i troen uten å strides om meninger». For den sanne kristendom er jo ikke de forskjellige meningers men selve livsmeningens religion: selvoppofrelsens og fredslystens skjønne budskap til mennesker i god vilje, og ikke selvrettferdighetens aldri hvilende kampholdning.

Men er det denne kristendom som preger din og min måte å forkynne evangeliet på?

Det katolske prestedømme.

Pater Leo van Eekeren O.F.M.

Jesus Kristus er vår eneste mellommann hos Gud Faderen. Han er både Gud og menneske. Han er Gud som Faderen og den Hellige Ånd. Han er menneske som vi. Han er Gud-mennesket.

Faderen har innsatt Ham som prest, som høyesteprest. «Så har heller ikke Kristus gitt seg selv den ære å være høyesteprest, men Han som sa til Ham: «Du er min Sønn, i dag har jeg født deg.» Og på et annet sted sier Han: «Du er prest i evighet etter Melkisedeks vis.» (Hebr. V, 5, 6). Jesus ble vigsløst og salvet til prest da Han ble menneske. Som Gud-menneske eier Han prestedømmets fylde. Som prest har Han oppfylt sin høyesteprestelige oppgave ved å ofre seg fullstendig og uten forbehold for oss. Kristus ville ikke alltid bli her på jorden i sin menneskelige skikkelse, men bare kort tid. Han ville ha stedfortredere, leve videre i Kirken, sitt mystiske legeme, og fortsette sin guddommelige gjerning i og ved presten. «Så må da alle mennesker se på oss som Kristi tjenere og husholdere over Guds hemmeligheter (1. Kor. IV, 1). — «Han har gjort oss dugelige til å være tjenere for den nye pakt.» (II Kor. III, 6). «For hver høyesteprest blir tatt blant menneskene og innsatt for menneskene til tjeneste hos Gud, til å bære fram gaver og offer for syndene..... Og ingen kan tilta seg selv den ære, men bare den har den som er kalt av Gud liksom Aron.» (Hebr. IV, 1—4).

Vår høyesteprest Kristus, ifører presten en verdighet og makt som langt overstiger alt det skapte. «Liksom Faderen har sendt meg, så sender også jeg dere.» (Joh. XX, 21).

Presten må føre det menneske som sitter i syndens mørke, tilbake til lyset, til det evige liv for å gjøre ham igjen til Guds barn og himmelens arving. Jesus har gjort det ved å forkynne sin Fars lære og især ved den kjærlighetsfulle, smertelige og fullstendige oppofring av seg selv. «Ved den Hellige Ånd bar Han seg selv fram som et usmittet offer for Gud.» (Hebr. IX, 14). «Kristus har gitt seg selv for oss som offergave og slaktoffer, Gud til en herlig duft (Efes. V, 2). Han har gjort det frivillig og av kjærlighet. «Jeg setter mitt liv til; ingen tar det fra meg, men jeg setter det til av meg selv.» (Joh. X, 18).

Jesus ville fram for alt ofre seg selv, være prest og offer. Hans offer begynte i hans mors liv, i det første øyeblikk av hans menneskelige tilværelse. Han har fortsatt det hele sitt liv inntil den store time kom «Hans time» som Faderen hadde bestemt, da hans offer ble fullbrakt i hans smertelige død på korset. Kristus elsket dette offer og dette offerliv og ville fortsette det ved sin stedfortreder, presten, til tidenes ende ved det store under av hans visdom og kjærlighet: den hellige Eukaristi, Alterets hellige sakrament.

Enhver kristen blir ved dåpens hellige sakrament delaktig i Kristi prestedømme. Han er prest, «en levende sten bygget opp på Ham til et åndelig hus, et hellig prestedømme som bærer åndelige offer som tekkes Gud.» (1. Pet. I, 5). Det er det alminnelige prestedømme. Enhver kristen kan frambære åndelige offer som tekkes Gud. Men han kan ikke frambære det hellige messeoffer, forvandle brød og vin til Kristi sanne legeme og blod, vigslø biskoper og prester, tilgi synden og meddele fermingens og sykesalvingens hellige sakramenter. Kristus har gitt denne makt alene til sine apostler og deres rettmessige etterfølgere, de gyldig vigsløde biskoper og prester. Han har i den siste nattverdsal, dagen før sin død, innstiftet prestedømmets hellige sakrament (Luk. XXII, 20) som gjennom den apostoliske suksesjon blir meddelt ved ordinasjonen. (I. Tim. IV, 14; Tit. I, 5). Dette sakrament setter et guddommelig stempel på prestens sjel som aldri kan bli utslettet. Slik blir han på en særlig måte delaktig i Kristi prestedømme. Han blir prest med Kristus i evighet, fordi Kristi prestedømme er evig. Som prest har han makt til å frambære det hellige messeoffer. Han kan forvandle brød og vin til Kristi sanne legeme og blod, og slik kan vi i forening med Kristi offer bringe Gud den høyeste tilbedelse, lovprisning, takk og soning.

Biskopen, apostlenes rettmessige etterfølger, har i høyestepresten Kristi navn, lagt hendene på presten ved hans ordinasjon, og den Hellige Ånd er steget ned over ham som over apostlene i nattverdsalen. Den har tatt denne prestesjel i besittelse på en måte som langt overgår den Hellige Ånds virkning i dåpens sakrament.

Prestens verdighet og opphøyethet består ikke alene i å frambære det hellige messeoffer, men også i å tilgi synden. Han kan uttale de guddommelige ord: «Ego te absolvo» — «jeg løser deg fra dine synder», selv om de er aldri så store. «Ta imot den Hellige Ånd. Dersom dere tilgir noen synden, er de tilgitt, dersom dere beholder dem, er de beholdt.» (Joh. XX, 23). «Hva som helst dere binder på jorden, det skal være bundet i himmelen, og hva som helst dere løser på jorden, det skal også være løst i himmelen.» (Matt. XVIII, 18). Med disse ord ga Kristus sine apostler og deres rettmessige etterfølgere makt til å tilgi synden, en makt som alene tilkommer Gud. I kraft av Jesu Kristi prestedømme og iført Kirkens rettsmakt kan presten meddele skriftemålets hellige sakrament, tilgi syndene og innvendig rense sjelene fra alle synder, så de blir Guds barn og templer for den treenige Gud. Ved den Hellige Ånds kraft helliggjør presten sjelene og fører de utvalgte til den grad av hellighet som Gud har bestemt dem til. Vi vet ikke hvorledes alt dette skjer. Men vi vet at det er slik. Hvilken

stor kjærlighet må ikke Jesus ha hatt for sin prest som Han har opphøyet til en slik guddommelig verdighet og makt, selv om presten er og blir menneske med alle menneskelige feil og skrøpeligheter.

Slik må vi betrakte den katolske prest i troens ånd. Det er mangel på overnaturlig tro hvis vi i vår tid betrakter presten bare som menneske, f. eks. som selskapsmenneske, god taler eller sanger, dyktig forfatter osv. Hvis vi dømte mer overnaturlig, ville vi i mange tilfeller bedre forstå presten og mere respektere og høyakte hans overnaturlige oppgave, vår kritikk ville være mindre skarp og vi ville oftere be Gud om hellige prester.

UTSYN

Det katolske folkeparti i Frankrike

Oprinnelsen til Mouvement Républicaine Populaire, det såkalte Katolske Folkeparti i Frankrike går helt tilbake til 1905, da Marc Sanguier, en nåværende M.R.P. deputert, grunnet tidsskriftet Sillon. Hans slagord var at man kunne være både katolikk og republikaner. Men bevegelsen døde hen da pave Pius X i 1910 fordømte Sillon fordi den som religiøs avis var for sterkt politisk engasjert, og derfor kunne kompromittere Kirken. Denne kritikk kan ikke rettes mot M.R.P. som helt fra starten har vært et politisk parti og ingen religiøs bevegelse. Marc Sanguier bøyet seg lydlig for paven og brukte nye veier til å fremme sine ideer.

Krigen 1914—18, hvor prester og munke kjempet side om side både med ateister og troende, brøt fullstendig den antiklerikale bevegelsen i Frankrike. I 1924 ble det gjort forsøk på å bringe nytt liv i den av venstrepartiene, men forgjeves. Snart etter viste Marc Sanguiers ånd seg igjen i fransk politikk da *Partie Démocrate Populaire* ble dannet i 1926. Selv stiftet han et annet parti, *La Jeune République*, som imidlertid lå lenger til venstre og gikk opp i *Le Front Populaire* i 1938.

Tre tidsskrift kan regnes som en forberedelse til M.R.P., nemlig dagsavisen «l'Aube» utgitt av Francisque Gay med Georges Bidault som medarbeider, det månedlige tidsskrift «Esprit» grunnert i 1931, og dominikanernes ukeblad «Sept». Disse tre aviser hadde ofte samme lesere og prøvet sammen å skape en ny tendens i folkeopinionen på katolsk grunn.

Under den tyske okkupasjonen måtte selvsagt alle selvstendige politiske bevegelser leve skjult, og Det Katolske Folkeparti fikk en underjordisk fødsel. Georges Bidault og hans venner skjønte at Frankrike etter krigen ville trenge et nytt parti etter følgende grunnprinsipper: Det skulle være republikansk og respektere grunnloven av 1789. Dernest skulle det uten å være i navnet katolsk

vise respekt overfor religion og moral. For det tredje skulle det med lovlige midler bringe en løsning på den sosiale og økonomiske revolusjon forårsaket av maskinteknikken.

M.R.P. er således ikke noe egentlig katolsk parti som den utenlandske pressen gjerne betegner det. Mange tilhengere er protestanter. Heller ikke var den noen direkte motstandsbevegelse, selv om lederne var aktive hjemmefrontfolk. Under krigen var målet først og fremst å legge planer og utarbeide programmet for partiet, som først skulle samle tilhengere når tyskerne var ute av landet.

Imidlertid er det ikke å undres på at det nye partiet fenget som ild i tørt gress etter frigjøringen. Mange stemmer kom naturligvis fra Høyre, som delte M.R.P.s religiøse sympatier, om de ikke alltid var enig i det sosiale programmet. Dernest kom støtten fra sosialister som fant at deres eget parti hadde fått for sterkt kommunistisk preg. Dessuten ble det tatt imot med glede av folk som synes Høyre var for reaksjonært og sosialistene for antiklerikale. Men den beste støtten har partiet fått av ungdommen i de katolske faggruppene samlet under «Katolsk Aksjon», som J.O.C. (Unge Katolske Arbeidere), J.A.C. (Unge Katolske Bønder) J.E.C. (Unge Katolske Studenter) etc. Disse gruppene arbeider jo nettopp både for religiøse og sosiale framskritt

For å kunne få et nøyere inntrykk av Det Katolske Folkepartis karakter og planer, skal vi se nærmere på to viktige og omstridte poster det har på sitt program. Det første er en vidtgripende reform av skolene. Alle partier er forøvrig enig om at en reform er påkrevet for å høyne både den moralske og kulturelle standard. Folkeopplysningen som for ca. 60 år siden stod meget høyt, er sunket så sterkt at Frankrike i dag har flere analfabeter enn de fleste andre europeiske land. M.R.P.s forslag ved siste valg gjaldt både selve undervisningssystemet og forholdet mellom katolske skoler og statskoler.

For å bringe undervisningen på fote igjen trenges først og fremst store økonomiske tiltak. Lærerne må ha ordentlig betaling, alle lag av folket like rett til utdanning, vitenskapelig forskning må støttes og undervisningen bringes nærmere det praktiske liv. For å oppnå dette må skolealdersgrensen settes opp til 17—18 år og undervisningen legges an slik at den ikke bare blir intellektuell men også gir sosial og profesjonell forbedelse, og heller ikke forsømmer idretten. Pengestøtte må ydes både til underhold og direkte skoleutgifter, og studener som vil vie seg til forskning må slippe å drive undervisning ved siden av.

Det andre store undervisningsproblemet er forholdet mellom katolske skoler og statsskoler, hvor der hittil har vært et ubrytelig skille. De katolske skolene har for tiden en femtedel av elevene ved folkeskolen og over halvdel ved de høyere skoler. De får imidlertid ingen statsstøtte, og foreldrene som sender barn dit må derfor både betale skolepenger og samtidig støtte statsskolene gjennom skatebidrag. For å rette på dette misforholdet har M.R.P. et godt underbygget forslag som i store trekk går ut på at statsskolene fortsetter som før med bidrag, mens privatskolene har valget mellom å understøtte seg selv som hittil og bare bli underlagt et visst oppsyn med

hensyn til undervisningen og lærerpersonalet, eller at Staten overtar utgiftene og har delvis kontroll, slik at skolene er politisk nøytrale men får beholde sin katolske ånd. Spørsmålet har allerede gitt anledning til debatt, og det er ennå ikke oppnådd noen positiv løsning.

Et annet viktig problem som skaper splid mellom partiene, er i hvilken grad Staten skal gjøre inngrep i det fri initiativ. M.R.P. går her en mellomvei, og holder seg til de kristne prinsipper som f. eks. uttrykkes i Pavens rundskrivelse *Quadragesimo Anno*. Her blir det bl. a. fastslått at Staten bør holde sin hånd over slike verdier som ellers vil gi private for stor makt. M.R.P. har til mål å oppnå større sosial rettferdighet gjennom en viss kontroll fra Statens side. Først og fremst er det naturlig å nasjonalisere såkalte offentlige tjenester som post, telegraf, telefon, kommunikasjoner og banker. Kullminene og våpenindustrien er også av slik natur at Staten bør ha ledelsen.

Det er selvsagt mange systemer som kan benyttes i denne hensikt, og M.R.P. mener at det bør være forskjellige grader av kontroll fra hel statsdrift ned til privatdrift under et visst overoppsyn fra Statens side etter som det måtte passe best for de forskjellige næringsgrener.

Begge de forannevnte programpostene er med på å skape strid om partiet, da sosialistene beskylder det for å være reaksjonært, og de konservative mener det er for radikalt, og disse beskyldningene vil sikkert bli benyttet som våpen i den forestående valgkamp. Men M.R.P. håper, og etter siste valgseier har det godt håp om, istedenfor å bli klemt mellom to fiendtlige leirer, å kunne virke eksplosivt, ved å bryte ned det gamle statsmaskineri og skape innledningen til et nytt tidsrom i Frankrikes politiske historie.

Retrett og møte for prestene i Vikariatet.

Vikariatets prester møttes til retrett i Oslo i dagene 6.—10. mai med etterfølgende drøftninger. Retretten ble ledet av Hans Høyærverdighet Biskopen. Under avslutningen gikk presteskaper i høgtidelig prosesjon til St. Olavskirken, der Biskopen holdt festprekenen. Fra møtet ble bl. a. følgende hilsningstelegram sendt til H. M. Kongen: «Det katolske presteskap i Sør-Norge sender Deres Majestet sin ærbødige hilsen og nedber Guds velsignelse over Kongen og Kongehuset. Biskop Mangers.» Under et festlig samvær til slutt der prestene var Biskopens gjester, innlöp følgende svartelegram fra Hans Majestet: «Jeg sender Dem og det katolske presteskap min beste takk for hilsenen. Haakon R.»

Mere om prestemøtet vil komme i neste nummer av bladet.

Russland utvider

Patriarkatet.

I sitt siste aprilnummer har «The Tablet» en lengre utredning om den stadige utviding av jurisdiksjonen hos Moskvapatriarkatet i den ortodokse kirke, hvis politikk for øvrig faller nokså godt sammen med Sovjetregjeringens. Det heter:

«I september og oktober i fjor besøkte Metropolitanen Gregorius av Leningrad Finnland som representant for Patriarken av Moskva. Det var første gang siden den russiske revolusjon at en representant for Patriarken hadde besøkt Finnland, skjønt den Finske Kirke både historisk og kanonisk er en del av den russiske. Marsnummeret av «*Journal of the Moscow Patriarchate*» gir rikelig spalterom for en artikkel skrevet av den sekretæren som ledsaget Metropolitanen av Leningrad og som beretter om de samtaler han hadde med den finske metropolitan Hermann og biskop Aleksanteri. Hensikten med samtalerne gjaldt tydeligvis å arrangere en overføring av klosteret i Valamo til den Russiske Kirke; men i samme forbindelse kom hele spørsmålet opp om den Finske Kirkes tilbakevenden fra jurisdiksjonen under den Økumeniske Patriark til Patriarken av Moskva. Den finske Metropolitan uttalte seg prinsipielt enig; og nevnte artikkel stopper sin beretning her. Vi er imidlertid i stand til å fullstendiggjøre den idet vi refererer til den svenske presse, som har offentliggjort et brev, datert 2. november, der den finske Metropolitan uttaler sine store bekymringer i praksis for det han hadde gått med på prinsipielt, og samtidig Patriarkens svar, datert 8. desember. Metropolitanen fortalte Patriarken hvor mange av hans troende fryktet for at den Ortodokse Kirke atter kunne komme til å bli «et verktøy for politikk og russifisering» i landet deres, slik som det før hadde vært, og uttalte derfor «at en del av dem taler allerede om å gå over til den Forenede Kirke eller til den Lutherske». Patriarken svarte meget utålmodig at dette var naive bekymringer og førte et språk som en der holder sin vei for given.

Ved slutten av januar ble det meldt i Prag at de numerisk ubetydelig ortodokse i Tsjekkoslovakiet (de teller 146 000 og utgjør 0,99 prosent av landets befolkning) er blitt overført fra det serbiske patriarkats inn under det russiske patriarkats jurisdiksjon. Den ortodokse biskop av Prag har fått tittelen «Exark til Moskvas Patriark og til All-Russland». Stillet overfor opposisjonen fra Synoden til den serbiske ortodokse kirke som holdtes i Belgrad, ble disse avgjørelser fattet på et møte i den tsjekkiske synode i Olmütz som etterfulgte et besøk som den rus-

siske metropolitan Photius, den patriarkiske emissær, hadde avlagt i Prag.

Den serbiske patriark er gått i landflyktighet etterat den ortodokse kirke i Serbia har måttet dele den bitre skjebne med den Katolske Kirke nå under Tito, og vi skal ikke bli overrasket om der skulle komme en melding fra Moskva før årets utgang om at hele Balkan har uttrykt ønske i det Russiske Patriarkats favør. En ny delegasjon fra den Russiske Kirke ble mottatt av Tito i februar og mars, ledet av metropolitenen av Kirovgrad og Odessa, som var ledsaget av Patriarkens personlige sekretær, en fremtredende skikkelse ved navn Lev Nikolaevich Parisky. I mellomtiden er den serbiske ortodokse biskop i U.S.A., Dionysius, blitt betegnet som krigsforbryter av Titos regjering, som formelt har anmodet Synoden om å beordre ham tilbake til Jugoslavia for å møte for domstolen.

Patriarken av Moskva selv ventes innen kort tid til Sofia hvor han skal overvære tusenårsminnehøgtidelighetene for St. Ivan av Rilas død; og den rumenske metropoliten Nicodemus ventes å dra til Moskva.»

Så vidt «The Tablet».

Kampen om skolen i Frankrike.

Frankrike som var en av de militære seierherrer over det totalitære slaveri, løper fare for å bli moralsk overvunnet av dets surrogat: det marxistiske diktatur. Liksom Mussolinis svarte fascisme og Hitlers grønne nazisme retter også det røde diktatur sine fornemste angrep mot den katolske skole. Tallrike franskmenn var alt før krigen tvunget til å sende sine barn til de offentlige skoler, dersom de ville beholde arbeid og stilling. Katolikkene må bringe mange offer for å opprettholde den katolske undervisning. Denne koster dem hvert år 6 milliarder francs, og får ikke noe subsidium. Der fins for tiden 11 092 katolske folkeskoler med mer enn 1 million elever og 36 500 lærere. Den sekundære undervisning råder over 1239 skoler med 265 630 elever og 19 593 professorer. Det er 5 katolske universiteter: Paris, Lyon, Angers, Lille og Toulouse. Og alle disse lærestanstalter, bygninger, materiell, personale, skatter, underhold osv. blir øre for øre betalt av katolikkene selv. Dessuten har de franske katolikker 600 fag- og normalskoler for gutter og piker, mer enn 20 lærerskoler, flere spesielle høyere skoler for pedagogikk og sosiologi, tallrike institusjoner for kroppskultur og gymnastikk. Disse tall gir en liten idé om de finansielle offer som kreves av katolikkene.

Men dette er ikke alt. Titalls aviser og tidsskrifter som

behandler undervisnings- og oppdragelsesspørsmål, blir bekostet av dem. Og dette gjelder bare det katolske moderland. For også i Nord-Afrika — de egentlige kolonier nevner vi ikke — underholder de franske katolikker 4700 folkeskoler med 339 000 elever. Og penger fra katolske velgjørere blir brukt til underhold av mer enn 9000 katolske elementære og høyere skoler, spredt over hele verden (Syd-Amerika, Egypt, Grekenland, Kina, Japan osv.), som utstråler den franske katolske sivilisasjon.

Og alt dette søker marxismen å ødelegge ved å tilintetgjøre undervisningsfriheten, ta skolene, innlemme lærerne i et nøytralt forbund, utelukke geistlige og søstre og pålegge samvittighetstvang fra et såkalt nøytralt undervisningsmonopol.

Den hellige strid har begynt. Gjennom det franske episkopat har katolikkene høytidelig erklært at de har tatt opp kampen for friheten, for alle rettigheter, med alle de midler som står til deres rådighet. Alt i flere måneder gjør den katolske aksjon all ære på sitt navn. Den store aktivitet som fremfor alt de yngre katolikker utfolder, er et oppmuntrende tegn. Det fortjener å nevnes at en bruker en ny taktikk. Da man er klar over at katolikkene i Frankrike er mer eller mindre antiklerikale, har styret for den katolske aksjon rådet de yngre medlemmer som med beundringsverdig begeistring vekker byer og landsbyer med sine møter og konferanser, til helt å se bort fra de kirkelige og religiøse sider i skolestriden. Retten og friheten til å gi og få undervisning blir utelukkende bevist ut fra den naturlige rett som den menneskelige personlighet eier. Undervisningsfrihet blir ikke satt opp som en rett kirken krever, men som en rett for den menneskelige natur, for familien, dens overhode og barna. En trenger slett ikke være katolikk for å erkjenne at barnet har sin far og mor å takke for livet, at nasjonen dannes av familiene og ikke omvendt, at der fins ett domène der mennesket er absolutt suverent og der hverken staten eller selv englene kan trenge inn, nemlig i menneskets underkastelse under sin Skaper.

Det haster. De franskmenn som hører på den katolske aksjons foredrag, gir den fullkomne rett, når de er mottagelige for logikk. Det er bare spørsmål om man har tid (dvs. før avstemningen over den nye grunnlov) til å overbevise den store masse av folket, som av manglende interesse for slike diskusjoner ikke føler trang til å ta del i politiske spørsmål, og heller ikke interesserer seg for den nye grunnlov, om hvilken forferdelig fare det ligger gjemt i en forsterkning av en marxistisk grunnlov, som hverken er katolsk, fransk eller menneskelig.

Måtte Gud gi at det ikke er for sent: Frankrikes undergang vil bety undergang for den vest-europeiske kultur.

*

De oppgitte tall er blitt meddelt i et intervju med presidenten for nasjonalkomiteen for katolsk undervisning i Frankrike.

Til slutt gjøres enda oppmerksom på at den nye konstitusjon er i strid med det konkordat som Frankrike sluttet med den hellige Stol angående Alsace og Lorraine.

Her hjemme - -

Kristi Himmelfartsdag i Fredrikstad.

Fredrikstad Lokalforening har hatt den gode idé å invitere St. Olavs- og St. Halvardslaget i Oslo, Stabekk lokalforening, samt lokalforeningene i de nærmestliggende byer til stevne Kristi Himmelfartsdag. Programmet er meget lovende, Høymesse i Fredrikstad, sightseing i Gamlebyen der, felles middagsbord i en av byens restauranter, og om ettermiddagen utflukt til Sarpsborg med stevne på Olavsvollen ved Borgarsyssel Museum.

Der vil bli ordnet med buss ved 8— $\frac{1}{2}$ 9-tiden fra Oslo for deltagerne, og etter foreløpig overslag vil turen komme på 20 kroner pro person, alt iberegnet, undtagen matpakke til formiddagsmaten og ettermiddagskaffen. Eventuelle deltagere bes tegne seg snarest mulig i de respektive prestegårder, hvor nærmere opplysninger kan fås.

Oslo. St. Olavslaget avholdt foredragsaften søndag 24/4 1946 kl. 20 i foreningslokalet. Hr. Th. Findahl hadde vært så elskverdig å komme ned til oss for å holde foredrag om Berlins fall. Allerede ved 19,30-tiden var alle sitteplasser opptatt og kl. 20 var lokalet og galleriet overfylt. Det var dessverre mange som ikke slapp inn. Foredragsholderen besteg så talerstolen under veldig applaus. Han fortalte meget interessant om sine farlige opplevelser i Berlin. Russerne begynte den 16. april 1945 beskytningen av byen og de allierte hadde da fullt herredømme i luften. Det russiske artilleri brukte 1000 kanoner pr. km. og kl. 12 den 23. april var en del av byen sperret. Hr. Findahl fortalte videre at et par stykker av dem da fikk reist ut til Dahlem, en haveby litt utenfor Berlin hvor de fikk bo i en villa. De hadde med mat nok for et par uker og brensel og vann var det også bra med. Det ble meldt at Hitler selv hadde tatt kommandoen, og i undergrunnsbanene ble det delt ut 4-siders aviser hvor det ble meddelt at hvem som helst hadde lov til å drepe som et piggsvin. Det regnet med bomber overalt, men den 25. kulminerte slaget om Dahlem. Kl. $\frac{1}{2}$ 1 om natten dunket det på døren i villaen. Det var russiske soldater som kom. Kuffertene ble undersøkt og pass visitert. Den 26. var all strøm brutt. De bodde i kjelleren og hver hadde sin tørn til å våke 3 timer hver om natten. Den 28. var slaget om Dahlem over. Likene av soldater lå strødd overalt og russiske steppehester og kameler gikk og spiste grass i villahavene mens tyskerne trasket omkring i gatene med kjerrer. Den 8. mai dro Findahl og hans venn helt ned mot byen, hvor der overalt var bare ruiner og en fryktelig likstank. 9. mai ble det brent et strålende fyrverkeri og den røde hær spilte seiersmarsjer. Hvite flagg vaiet der det ikke var russisk inkvartering.

At foredragsholderen høstet er hjerteligt og spontant bifall sier seg selv, og vi er hr. Findahl megen takk skyldig, som spanderte av sin knappe tid, til å gi oss et slikt førstehånds inntrykk av disse hektiske dage.

S. S.

Oslo. St. Josefsforeningen av St. Halvards menighet avholdt sin årlige generalforsamling, onsdag 27. mars under ledelse av formannen herr Einar Gundersen. Det var et

særdeles godt frammøte av medlemmene. Protokoll og regnskap ble vedtatt uten debatt. Deretter gikk man over til valg. Det gamle styre som ble enstemmig gjenvalgt, består av d'herrer Einar Gundersen, formann, Finn Arnesen, viseformann, Waldemar Abell, kasserer, Fritz Geiner, sekretær med Aage Fabian som varamann og Wilfred Fiala revisor. Da direktøren, herr pater Notenboom er bortreist trådte herr pater Novatus Hutjens i hans sted.

Etter at den alvorlige del av møtet var avviklet var det selskapeleg samvær.

G.

Tønsberg. Det er lenge mellom hver gang vi hører fra Tønsberg, men nu har vi hatt en stor fest utenom det sedvanlige, den 27. april, og i den anledning tillater vi oss å komme med et innlegg. Det var vår kjære og avholdte moder Evaldine som feiret sitt sølvjubileum, en dag av de sjeldne som sikkert ikke glemmes så fort av dem som fikk lov å være med, og blant disse hadde vi den store ære å ha vår høyvyrde biskop Mangors med og likeledes 4 tilreisende prester, pastor Laudy fra Drammen, pastor Duin fra Porsgrunn, pastor Høgh fra Fredrikstad og pater Bzdyl fra Hønefoss. Ja, det var noe stort for Tønsberg dette å få så mange geistlige på en gang, og dertil kom provinsialforstanderinnen i Oslo, vår ærv. moder Cosmasia, sammen med forstanderinnen i Trondheim, moder Baldomira og tre andre søstre.

Festen begynte allerede dagen i forveien med festandakt hvor biskopen forrettet, og pater de Paepe holdt en vakker tale til jubilenten, og deretter kranset biskopen henne med sølvkronen. Senere på kvelden ble det oppført et lite skuespill av klinikkens teatergruppe som tross nervøsitet og lampefeber stod for tilskuernes kritikk. Den materielle del av festen fortsatte så for søstrene og de innbudte oppe i klinikkens festsal, tårnet, hvor visstnok intet manglet for å få den rette feststemning. Søsterne er nemlig mestre når det gjelder å skape fest og hygge.

Selve jubileumsdagen opprant med solskinn både inne og ute, og høydepunktet denne dag var levittmessen kl. 8, hvor biskopen forrettet og holdt preken. Ja, det var virkelig høytidelig. Det lille kapell som var pyntet etter alle kunstens regler, musikken og sangen som dirigertes av vår dyktige musiker Victor Riedel, alt bar preg av fred og harmoni, og enhver som har sans for det skønne og det vakre måtte føle festdagens storhet. Jubilanten selv gav et tydelig bevis for at festen var fullkommen der hun gikk omkring som en sol og spredte varme og godhet om seg. «Jeg er så lykkelig i dag» kunne vi høre henne si. Ja, måtte lykken og Guds velsignelse følge henne videre framover i neste-kjærlighetens tjeneste.

E.

Stabekk. Selv om vi ikke har latt høre fra oss på en stund gjør St. Olavslaget fortsatt sin innsats her på Stabekk. Den bebudede Fastelavnsfest ble feiret 5. mars med tallrikt frammøte av medlemmene. Etter en høytidelig andakt i kapellet samledes vi i prestegårdens hyggelige peisestue hvor vår kjære sokneprest P. J. Rommelse s.m. rettet noen innledende ord til oss om nestekjærlighet. Derpå fulgte selskapeleg samvær og møtet ble avsluttet med et lite kåseri av pastor Knutsen om hans opphold i Rom.

I dagene 12. og 13. april hadde menigheten retrett, ledet på en særdeles oppbyggende måte av P. Vanneufville O. P. Tilstromningen var stor og som avslutning på retretten gikk menigheten til felleskommunion Palmesøndag. Etter gudstjenesten fulgte en liten fest i prestegården.

Hvitesøndag fikk tre av våre små soknebarn sin første Hellige Kommunion. Menigheten sluttet også ved dette høve mannsterke opp om den store begivenhet for de små. Kapellet var smakfullt pyntet av de gode St. Antonius søstre, og i det hele tatt var rammen om de små kommunikanter ordnet slik at høytideligheten vil bli et lyst minne for dem i framtiden. Sokneprestens preken for anledningen falt sikkert i god jord både hos store og små. Umiddelbart etter gudstjenesten fulgte en høytidelig andakt og siden kom de små ned til prestegården for å motta lykkønskninger og en velfortjent bevertning, som våre kjære søstre omsorgsfullt hadde sørget for.

Torsdag den 2. mai holdt St. Olavslaget atter medlemsmøte, innledet som vanlig med andakt i kapellet. Deretter samlet vi oss i peisestuen hvor P. Knut Hansen O.F.M. holdt et meget interessant kåseri om sitt opphold i Holland både før og under krigen. Det selskapelige samvær sluttet med lysbilleder fra historien om den lille Bernadette, framvist av vår gjest pastor Meeusen.

Sekr.

Oslo. St. Olavslagets familieaften 5. mai var bra besøkt.

Redaktør Siggen Olsen fra Porsgrunn holdt et kort, interessant foredrag om «Usund kristendom, trekk fra konsentrasjonsleirene». Foredragsholderen viste hvordan de plutselige panikkartede omvendelser hos enkelte av fangene kan være usunde for dem selv og til stor plage for deres medfanger; foredraget var meget levende framført og fullt av morsomme iakttagelser fra de forskjellige fangeleirene.

Den kunstneriske underholdning klikket som så ofte før, men Øvind Olafsen hjalp oss på best mulige måte over dette, idet han lot oss selv sørge for underholdningen og viste seg som en framragende allsangdirigent.

Den syngende skare rundt kaffebordene så ut til å være tilfrets med aftenen.

Sekr.

— — og derute

DEN 26. MARS 1946 DØDE Sr. Silveria av det fattige Jesubarn i Wien 80 år gl. etter et slagtilfelle. Sr. Silveria var kjent av mange også her i Norge, og hun bevarte minnet om alle de mange gode velgjørere som hjalp klostret etter forrige verdenskrig da ca. 80 søstre led sultedøden, før uteverdenen trådte hjelpende til. I Søstrenes kirke ble der i alle år daglig lest 3 hl. Messer for alle som hjalp dem. Nazistynet tok skolen fra dem og bare de eldre innfødte søstre fikk lov til å komme tilbake etter at de først var sendt bort; på et par dager reiste ca. 200 søstre til Moderhuset i Holland. Og så la bombingene både pensjons- og klausurbygningen i grus, men merkelig nok omkom ingen søstre. Deres glede over igjen å ha barn i huset og fylde sine skoler var stor og inderlig. I sitt brev sender Sr. Silveria hilsen til St. Josefs-

søstrene, men da dette brev nådde fram, var hun allerede kaldt hjem etter 65 års klosterliv i nestekjærlighetens tjeneste. R. I. P.

Ragnhild Nylund.

DEN TYSKE UNGDOMSBEVEGELSE har fått tilbake sitt hovedkvarter, Haus Alterberg, og Kolpings ungdomsgruppe er opptatt i en ny organisasjon under ledelse av Mgr. Wolker, som er direkte ansvarlig overfor erkebiskopen av Köln.

MISJONSSØSTRE I AFRIKA har bygd en by ved navn Adzope. Alle innbyggere er spedalske, og de er nå blitt satt i stand til å føre et menneskeverdig liv.

I TSJEKO-SLOVAKIA er det for tiden 779 romersk-katolske teologiske studenter mer enn i 1918.

DEN VATIKANSKE KRINGKASTER melder på nytt om kirkeforfølgelse i Nord-Kina der kommunistene hersker. Katolikker blir brent levende eller skutt offentlig. Prestene blir fratatt eiendom, selv klærne. Kirkene er stengt og blir i flere tilfelle nyttet til profane formål. Skoler og misjonsstasjoner er blitt ødelagt. — I vikariatet Peiping blir tusener av katolikker brent levende. Cistercienser-abbedit i Yang-Kia-Ping i Mongolia, det eneste i Kina, er konfiskert og har i flere måneder vært besatt av kommunister. Åtte med abbeden i spissen er i fengsel. Kirken i Wonsan er blitt fullstendig plyndret av den russiske hær, og tabernaklet ble brutt opp. Men like før var det hellige Sakrament blitt bragt i sikkerhet annetsteds. I russiske kjøretøyer er alt innbo, klær, mat og redskaper brakt vekk fra klosteret i Tro-kiang. — Misjonsskolene står tomme. Kommunistene tvinger barna til å delta i den undervisning de gir, og inngir således elevene den kommunistiske ånd. Det eneste sted hvor de ikke har tatt katolske institusjoner er byen Peiping selv.

ETTER PÅBUD av de stedlige myndigheter som står under kommunistisk innflytelse, er alle krusifiks og andre religiøse framstillinger fjernet fra de offentlige bygninger i distriktet Seine et Oise i Frankrike. I mer enn 200 år har krusifiksene hengt i det kommunale sykehus i Versailles. De er nå tatt vekk der som også ellers i distriktet.

I DEN AMERIKANSKE SONE I TYSKLAND utkommer for tiden 15 katolske aviser i et opplag på ca. ¼ million. Denne del av Tyskland teller 17½ million sjeler, hvorav 90 % kommer til de katolske gudstjenester. De tyske biskoper har tillit til den amerikanske regjering. Vanskeligheter som oppsto ved begynnelsen av besettelsen, er nå for størstedelen opphevet.

I SLOVENIA, JUGOSLAVIA, er det i løpet av det siste år blitt skutt 60 katolske prester og seminarister, mange uten dom. Den siste ble skutt i begynnelsen av april 1946 i Luciane. Femti sogn er uten prest. Prester kan ikke utnevnes uten tillatelse av Tito-regjeringen som er kommunistisk. Religionsundervisning blir ikke lenger gitt på skolené, til tross for at 98 % av foreldrene har stemt for religionsundervisning. Ingen religiøse blad kan

utkomme, dersom deres politikk ikke absolutt stemmer overens med Tito-regjeringen.

I BOSNIA er situasjonen ikke annerledes. Før var der 28 prester, nå bare 6.

FLYVEREN RENE FONCK går i kloster. Den berømte franske krigsflyver fra verdenskrigen, kaptein René Fonck, har ifølge franske aviser trått inn i et kloster i Malines i Belgia. Ved verdenskrigens slutt innehadde Fonck rekorden som kampflyver, idet han med sikkerhet skal ha skutt ned 75 tyske fly. 1919—1934 var Fonck medlem av deputerkammeret.

PILGRIMSFERD. Innbyggerne i den lille franske landsbyen Devres, Pas de Calais, hadde under den tyske okkupasjonstiden 1943 avgitt et løfte til stedets vernehelgen, Vor Frue av Ardents, om å valferde til Notre Dame-helligdommen i Arras hvis landsbyen ble skånet for ødeleggelse. Slik gikk det, og hundre pilgrimer har nylig startet tilfots med Arras som mål idet de i tre etapper skulle tilbakelegge den 90 kilometer lange veg.

DET MEDISINSKE KONTROLLKONTOR I LOURDES, som ble opprettet for mer enn 60 år siden svarer ikke lenger til tidens krav og vil, etter forslag fra den nylig avdøde Mgr. Choquet, biskop i Lourdes, bli utvidet og så moderne innredet at Lourdes virkelig kan forsvare sin plass som vitenskapens helligdom i det overnaturliges tjeneste». Utvidelsen vil finne sted på bekostning av de veldige pilgrimshaller i nærheten av Grotten, men allikevel så langt borte fra den berømte «Esplanaden» at medicinal-avdelingen kan arbeide i den nødvendige ro og by på den tilbørlige komfort.

ERKEBISKOPEN AV PARIS, Kardinal Suhard, har ianledning av de forestående valg sendt ut et opprop til velgerne i bispedømmet som bl. a. inneholder følgende tre punkter: 1) At stemmeplikten tas alvorlig av samtlige stemmeberettigede uten unntagelse. 2) At hjemmesitting åp valgdagen blir å betrakte som desersjon under alvorlig skyldansvar. 3) At i overensstemmelse med tidligere direktiver fra det franske episkopat, som forøvrig ikke vil ta del i striden om de politiske programmer, de kristensinnede ved sin stemmeavgivning sikrer respekten for rettighetene til den menneskelige person og til de familære friheter, vernet om arbeidernes interesser og verdighet, vernet om de individuelle sivile og religiøse friheter og opprettholdelsen av et åndelig ideal i Frankrike som svarer til nasjonens intellektuelle gaver.

ETTER ANNUARIO PONTIFICAL 1946, den pavelige årbok, har 42 land diplomatisk forbindelse med den hellige Stol, —

DEN ROMERSK-KATOLSKE KIRKE i Etiopia har i øyeblikket en del vanskeligheter å kjempe med. Det finnes ganske visst et innfødt katolsk presteskap som bekjenner seg til Moderkirken, og det opprettes stadig nye misjonsstasjoner, likesom det finnes to katolske kirkehus i Addis Abeba, hvorav det ene tilhører de franske misjonærer og betjenes av etiopiske prester, men det andre er bygget av italienerne etter den italiensk-etiotiske

krig og har prester fra Kanada. Som helhet betraktet er landet muhamedansk — en del av folket er dog også tilsluttet den gresk-katolske kirke, som hører inn under patriarken i Alexandria men ledes av en innfødt «Abunen» som dog får sin utnevning fra Alexandria. Dette er det megen misnøye med, og gang på gang henstiller de kirkelige kongresresolusjoner i Etiopia at dette forhold må forandres og Abunen utnevnes av landets presteskap. Det er hittil blitt avslått, men en kongres i november bestemte at alle høyere kirkelige embetsmenn innenfor den gresk-katolske verden skal for framtiden velges i Etiopia — kan hende innledningen til et religiøst selvstyre.

DET MANGLER BIBLER I TYSKLAND meldes fra alle kanter av landet. Ikke minst blant de mange flyktninger der nede er savnet stort. En venter en del nye testamenten trykt på tysk fra Sveits, men den strenge papirrasjonering gjør det foreløpig umulig å tilfretsstille etterspørselen.

DEN RUSSISKE KIRKE AV I DAG har ennå et fast grep i folket, men dette gjelder dog dessverre ikke ungdommen, antagelig fordi de unge mennesker under 18 år tilhører pionergruppene og de mellom 18 og 25 år komsomolgruppene. Er det noen unge menn i den alder i kirkene, kommer de fra dypt religiøse hjem, og de fleste av dem studerer da til prest. En del av disse har vært industriarbeidere før.

Det er meget vanskelig for Kirken å få arbeide i Sovjet særlig er det nesten umulig å påvirke ungdommen. Det er forbudt de unge å være medlem av noen religiøs forening og det blir alt hva gjøres kan for å oppmuntre gudløsheten. I det øyemed er innstiftet de såkalte pionergrupper som siden avløses av komsomolgruppene. Det finnes vidunderlige pionerpalasser som rummer herlige klubblokaler samt laboratorier, teatersaler, musikkværelser, atelierer og liknende. Her oppdras barnas karakterer noe på linje med speiderbevegelsen i andre land, men selvfølgelig med et sterkt antikristelig islett. Teoretisk er medlemsskapet frivillig, men da de unge i praksis hverken kan få adgang til universitetsstudier eller bli ansatt i statens tjeneste om de ikke har vært pionerer, blir frivilligheten nok så illusorisk.

DET ER I ØYEBLIKKET en sterk redusering i det franske presteskap idet det — skrives i «La Croix» — hvert år ordineres 400 ferre prester enn det dør. Bladet er begynt et rundspørre for å bringe klarhet over dette alvorlige problem som det må finnes en løsning på om ikke situasjonen skal bli katastrofal.

ETTER SIN HJEMKOMST FRA ROM har kardinal Faulhaber meddelt at den Hl. far har tildelt tre tyske prester verdigheten som pavelig husprelat. Blant disse tre er soknepresten i Dachau pastor Pfanzelt, hvis navn nevnes med ærbødighet og takknemlighet av tusener og atter tusener av den derværende konsentrasjonsleirs fanger for den hjelp han illegalt kunne bringe dem med fare for sitt eget liv.

DEN KATOLSKE PRESSE i Tyskland holder nå på å rekonstruere seg. «St. Georgsblatt» i Frankfurt er kommet regelmessig ut siden januar likeså Freiburger «Katholischer Kirchenblatt» og Berlins «Petrusblatt». Det berømte katolske organ «Stimmen der Zeit» kommer med det første på Herders forlag i Freiburg — det redigeres av jesuitter i München.

På Herders forlag vil det i det hele tatt om kort tid komme flere katolske bøker og tidsskrifter. Da forlagets hjemsted, Freiburg, ligger i den franske zone har den katolske kirke der nydt en mer begunstiget stilling enn andre steder i Tyskland.

DEN FØRSTE «URØRLIGE» I INDIA er blitt prestevigslet i Syd-India. Vatikanets kringkaster uttaler at dette gjorde et dypt inntrykk blant de urørlige, Indias pariakaste som betegnet det som intet mindre enn et mirakel da biskopen som ledet seremoniene under disse kysset den nyvigslede prests hånd.

Redaktør: E. Dithmer-Vanberg.

Thronsen & Co. Boktrykkeri, Bernh. Getz gt. 3 - Oslo